

ÓRATERV

A pedagógus neve: Horváth Attila

Tantárgy: Irodalom

Osztály: 10.

Az óra témája: Petőfi Sándor, Felhők ciklus

Az óra cél- és feladatrendszere:

Petőfi Sándor Felhők ciklusának elemzése négy kiválasztott versen keresztül, csoportmunkában

Fogalmak: lirizált epigramma, individualizmus

Fejlesztendő területek: olvasási készség, szövegértési képesség, verselemzési készség, kommunikációs készség, együttműködési képesség, szociális készség, alkotó és beszédkészség

Az óra célja egyrészt a csoportmunkára szoktatást, másrészt a megadott szempontok alapján történő egyéni, illetve közös verselemzés, valamint az új ismeretek elsajátítása.

Az óra didaktikai feladatai: új ismereteket feldolgozó óra, új módszertani technika (mozaik csoport) alkalmazása

Tantárgyi kapcsolatok: Történelem (individualizmus, forradalmak stb.)

Felhasznált források:

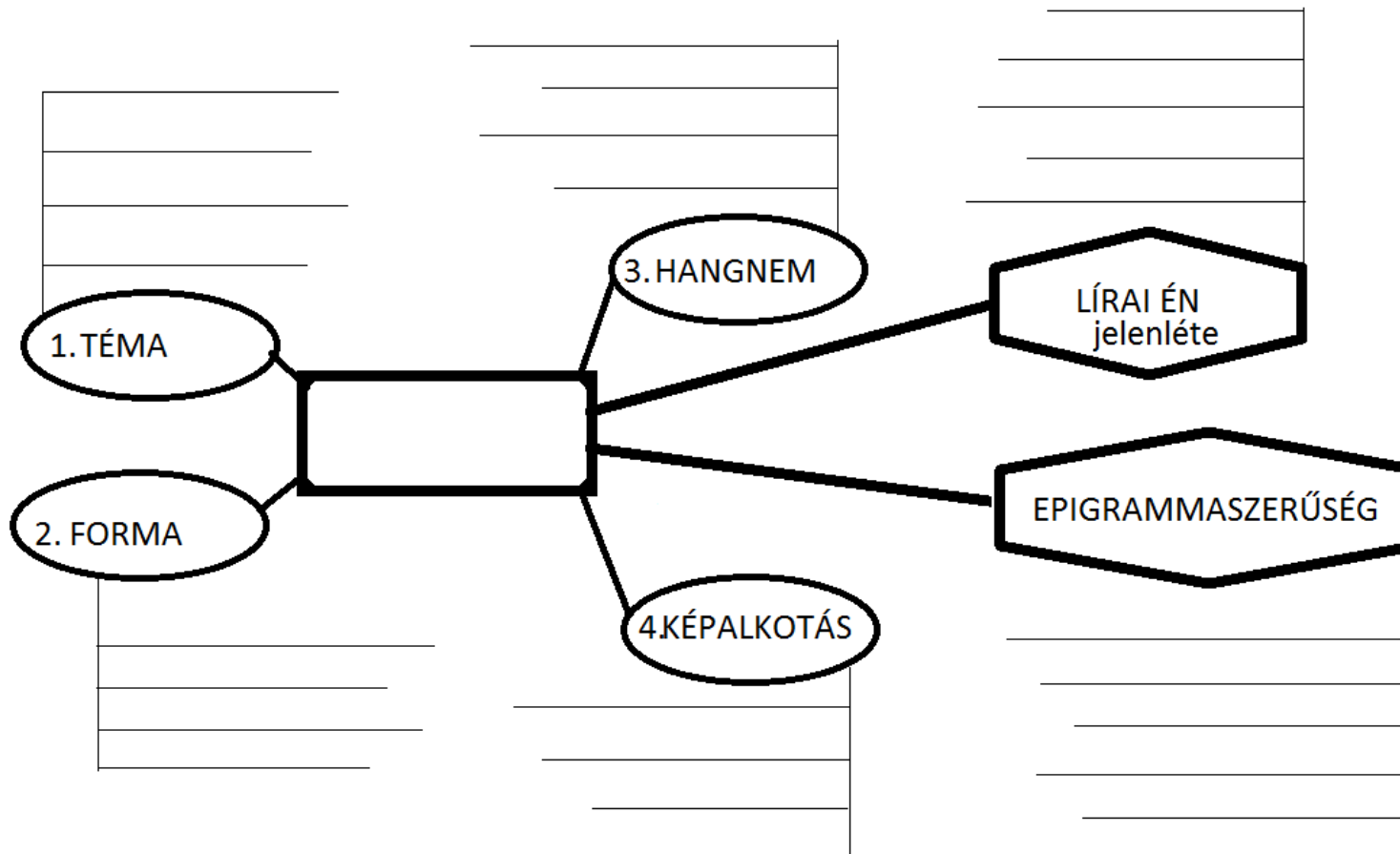
- Pethőné Nagy Csilla: Irodalom 10. II., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Pethőné Nagy Csilla: Irodalom 10. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Módszertani segédlet:
http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciaterulek/1_szovegertes/modulleirasok/11._evfolyam/a_tipus/irodalom/tanari_utmutato/h-asze1107_szova_11-7_tanar.pdf

Időkeret percben	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
2 perc	<p>I. Ráhangolódás:</p> <p>Óraszervezés</p> <p>A diákok fogalmazzanak meg asszociációt a felhőkkel kapcsolatban.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mi jut eszünkbe a felhőkről? - Milyen lélekállapotra következethetünk a felhők alapján? 	Frontális tanári irányítással az új anyag bevezetésének segítése tanári kérdésekkel.	A feltett kérdésekre adott gyors, egyéni válaszok.	Felhőket ábrázoló kép kivetítése, kontaktus, kölcsönös figyelem.	Cél a ráhangolódás, az előzetes elvárások kialakítása.
5 perc	<p>Felhők ciklus elhelyezése a pályaképből, A ciklus legáltalánosabb jellemzőinek ismertetése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elbizonytalanodás • Elégikus tragikus hangvétel • Lírai én hangsúlyos jelenléte • Zaklatott lelkiállapot <p>Fogalmak: „Válságkorszak”, Individualizmus</p>	Frontális tanári irányítással cél az alapvető információk ismertetése a tanulókkal.	Koncentrált figyelem	Powerpoint Diasor	Cél a ráhangolódás megvalósítása, a későbbi versértelmezés számára az értelmezési keret létrehozása
15 perc	<p>II. Csoportmunka – új anyag feldolgozása gondolkodástérkép segítségével</p> <p>Négy darab négy fős csoport kialakítása</p> <p>Gondolkodástérkép kiosztása</p> <p>A csapatok számára kiosztott négy vers felolvasása a tanár által</p> <p>Egyéni feladatok kiosztása a csoportokon belül</p>	Csoportmunkában végzett verselemzés, melynek során mindenki a számára kijelölt szempontból vizsgálja meg a csoport versét, majd együtt egy közös	Csoportos munkaforma	Gondolkodástérkép, Versek kinyomtatott formában.	Tanulói verselemzés a megadott szempontok és a kivetítőn hagyott általános jellemzők segítségével.

	A verseket a tanulók nyomtatott formában megkapják.	értelmezést hoznak létre.			
10 perc	A csoportmunkára adott idő letelte után a csoportok tagja röviden ismertetik a gondolkodástérkép alapján adott válaszaikat, valamint lehetőségük van a közös értelmezés megbeszélésére, itt a pedagógus javítja, kiegészíti az elhangzottakat. Fogalmak: metafora, apokalipszis, romantikus individualizmus elmélyülése	Megbeszélés, a versek közös értelmezése	Egyéni munkaforma, a feladat elvégzése során elért eredmények ismertetése	Powerpoint (a versek kivetítése)	A cél az önálló és az együttes verselemzés fejlesztése, a megadott szempontok által a Felhők ciklus jellemzőinek egyéni tapasztalása, valamint kiemelése.
5 perc	III. „Szakértői” csoportok alakítása A versek megbeszélése után az egyazon szempont szerint elemző diákok egy csoportba kerülnek és összegzik a versekben tapasztalt jellemzőket. Egy újabb gondolkodástérkép kitöltése a közösen összegyűjtött szempontok alapján	Csoportmunkában végzett megbeszélés, egyeztetés	Csoportos munkaforma	Gondolkodástérkép	Elsődleges cél a Felhők ciklus általános jellemzőinek a diákok által való összegyűjtése a négy vers nyújtotta példákon keresztül.
3 perc	A különböző szempontok „szakértői” visszatérnek eredeti csoportjukba és közösen kitöltik a saját gondolkodástérképük üresen maradt részeit.	Csoportmunkában végzett közös munka	Csoportos munkaforma	Gondolkodástérkép	Cél, hogy a tanulók számára egy otthon is használható ábra jöjjön létre, amelyet közösen készítettek el és ami tartalmazza a Felhők ciklus poétikai jellemzőit.

3 perc	<p>IV. A klasszikus epigramma jellemzőinek felidézése,</p> <p>majd összehasonlítása a tárgyalt versekkel,</p> <p>végül a megbeszélteknek megfelelő táblázat bemutatása, amelyen a klasszikus epigramma és a lirizált epigramma közti különbségek és hasonlóságok vannak feltüntetve</p>	Irányított kérdések	Frontális tanári irányítással, egyéni válaszok.	Powerpoint, A korábban kitöltött gondolkodástérkép	Előzetes ismeretek felelevenítése, A klasszikus epigrammák és a Felhők ciklus lirizált epigrammái közötti különbségek és hasonlóságok ismertetése.
2 perc	<p>V. Reflektálás, Zárás</p> <p>Kiemelése annak, hogy Petőfi költészetében egyedülálló a Felhők ciklus.</p> <p>Házi feladat kiadása: Tanuld meg következő órára azt a verset, amelyik a legjobban tetszett!</p>	Tanári utasítás	Egyéni munkaformában rögzítik a házi feladatot	fűzet	A házi feladat célja, a memoriter által a memória fejlesztése, valamint az egyéni választás által az egyéni ízlés kialakulásának az elősegítése.

Gondolkodástérkép:

Versek:

1.Csoport:

ITT ÁLLOK A RÓNAKÖZÉPEN...

Itt állok a rónaközépen,
Mint a szobor, merően.
A pusztát síri csend fődé el,
Mint elfödik a halottat szemfödéllel.
Nagymessze tőlem egy ember kaszál;
Mostan megáll,
S köszörüli a kaszát...
Pengése hozzám nem hallatszik át,
Csak azt látom: mint mozog a kéz.
És most idenéz,
Engem bámul, de én szemem sem mozdítom...
Mit gondolhat, hogy én miről gondolkodom?

2.Csoport:

A BÁNAT? EGY NAGY ÓCEÁN

A bánat? egy nagy óceán.
S az öröm?
Az óceán kis gyöngye. Talán,
Mire fölhozom, össze is töröm.

3.Csoport:

MÖGÖTTEM A MULT...

Mögöttem a múlt szép kék erdősége,
Elöttem a jövő szép zöld vetése;
Az mindig messze, és mégsem hagy el,
Ezt el nem érem, bár mindig közel.
Ekkép vándorlok az országuton,
Mely puszta, vadon,
Vándorlok csüggedetten
Az örökkétartó jelenben.

4.Csoport:

Ha jőne oly nagy fergeteg...
Ha jőne oly nagy fergeteg,
Mely meghasítná az eget,
És e hasitékon át
A földgolyót behajítaná!

Reflexió:

Az óra megtartására a Debreceni Egyetemen „Az irodalomtanítás módszertana” c. szeminárium keretében, hallgatótársaim segítségével került sor, 2014. márc. 5-én. Amint azt a tervezetből is nyilvánvaló, az óraterv egy 45 perces órára készült, ugyanis figyelmetlenség miatt nem realizáltam, hogy nem áll rendelkezésemre ennyi idő. Éppen ezért kénytelen voltam a III. részt, - tehát a szakértői csoportok alakítását megcélzó feladatokat - kihagyni, és a csoportmunka után én ismertettem a Felhők ciklus általános jellemzőit. Sajnos az ilyen gyakorlóórák után nehéz lenne felmérni, hogy az óra mennyiben érte el a célját, és bár a felkészülés során igyekeztem nem a saját szerepemre koncentrálni (elkerülve ezzel a túlzott izgalmakat), most túlnyomórészt a saját teljesítményemre reflektálnék, hiszen csak ezt tudom jelenleg reálisan mérlegelni, mivel ez volt az első ilyen jellegű óra, amit tartottam eddigi pályafutásom alatt.

Az órára való felkészülés sokkal több időt vett igénybe, mint ahogy azt korábban elképzeltem, közel 4-5 óra munka eredménye volt az órán megjelenítendő információk, a feladatok, a versek, valamint a módszertan kiválasztása. A tapasztalatok tehát egyértelműen bizonyítják azt a megállapítást, miszerint a csoportos munkaformában tartott tanóra sokkal több felkészülési időt kíván, mint a frontális munkaforma.

Az óra célja elsősorban a csoportmunka kipróbálása volt, azon belül is a mozaik csoport (jigsaw) technika alkalmazása. Sajnos ezt az időtúllépés elkerülésének érdekében nem tudtam maradéktalanul megvalósítani, ugyanis az órán mérlegelve az tűnt a leglogikusabb lépésnek, ha a „szakértői csoportok” kialakítását elhagyom és az így elvégzetlen hallgatói munka elmaradt eredményeit inkább frontális munkaformában magam ismertetem, ezzel megőrizve az óra egységességét, arányos felépítését.

Véleményem szerint jó hangulatban telt az óra. Úgy gondolom, hogy sikerült hallgatótársaim érdeklődését felkeltenem az asszociációs feladattal az óra elején, és a csoportmunka után elhangzottak tekintetében úgy tűnik, hogy a ráhangolódás fázisában sikerült olyan értelmezési keretet létrehozni, amely megfelelő mederben tartotta a vizsgálódást. Az órán sok volt a jelentkező, valamint a csoporton belül kiosztott egyéni szempontok miatt, mindenki számára biztosított volt az egyéni munkavégzés és az eredmények szóbeli ismertetése.

Az óra elején tapasztalt lámpaláz meglepően hamar elmúlt és egyre inkább átvette a helyét az a fajta izgalom, amelyet akkor tapasztal az ember, amikor élvezi azt, amit csinál. Sajnos az órán általam elmondottak nyelvi megformáltsága néhány esetben még hagy némi kívánni valót maga után, azonban ezt még kiküszöbölhetőnek tartom a későbbiek során.

Összegezve a leírtakat, nagyon fontos tapasztalatnak tartom ezt az órát és összességében pozitív élményt jelentett számomra.

Debrecen, 2014. március 6.

Horváth Attila
(egyetemi hallgató)